

Oglas, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci na predbrojbu, oglasne itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. Medionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, treba to javi odpravništvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasta male stvari, a nesloga svo polovari.“ Narođa polovica.

Izlazi svakog utorka i petka o pošto.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpišani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata na poštarnom stoji: 12 K u obće, 1 na godinu 8 K za seljake, 1 na godinu ili K 8—, odn. K 3— na pol' godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičaje se u Pulli.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Pulli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Osimia br. 5 te prima stanke osim nedjelje i svrta svakdan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. aprila 1902.

Jučer je konačno svršila razprava o proračunu ministarstva financija. Još i jučer govorilo se je mnogo o predviđanju i prometu sladora, o čemu se je već prije dosta govorilo. Češki zastupnici predbacivali su vladi, da je pristavši na Bruselsku konvenciju glede sladora, kapitulirala na štetu proizvođačelju sladora, naročito u Českoj, u kojoj se mnogo sladora proizvadj.

Kod razprave o toli, mnogi su se zastupnici zauzimali osobito za to, da se snizi cijena živinske soli. C. kr. vladja je već prije u odboru za poljodjelstvo izjavila, da će sniziti tu sol od 10 na 6 filira. Još da čeka svršetak njezih razprava u tom pitanju sa ugarsko-hrvatskom vladom.

U razpravi o tabaku zahtjevali su razni govornici da se proširi pravo na gojenje duhana. Drugi opet zauzeli su se za to, da bi se dnevnicne radnikom i radnicam u svih tvornicah duhana izjednačile.

Mitnice.

Kod financijskoga ministarstva došla je na razpravu također stavka o mitnicah. Te daju državi kakva 2 milijuna kruna čistoga prihoda na godinu. Već više godina bore se zastupnici raznih stranaka proti mitnicam, koje su teške, da i nesnosnije, osobito za ladanjske stanovnike. Medja timi strankami bila je i hrvatsko-slovenska stranka, u koje ime je dr. Laginja u svoje vrijeme govorio i predlog postavio proti mitnicam.

U novije vrijeme je zastupnička kuća prihvatila predlog, kolim je pozvala e. kr. vladu da mitnice ukine. Ministar financija izjavio je, da i on uviđa potrebu da se mitnice ukinu, ali da jih nemože ukinuti, dok nenadje drugoga vriela, odkud bi pokrio ona 2 milijuna kruna, koje dobiva od mitnica. Misli da bi jih dobio od po-

reza na željezničke vožne karte. Zastupnika kuća nije se još mogla odlučiti, da bi pristala na takav porez.

Kršćansko-socijalni zastupnik iz Tirole, Schaffel postavio je već u proračunskom odboru predlog, da se mitnice sa 1. jula 1902. ukinu. Nedobiv u odboru većine za taj predlog, postavio ga je kao predlog manjine odbora, te ga jučer utemeljio.

Ministar financija se je i opet jučer proti tomu izjavio, i već prije bio rekao, da će odatupiti, ako se predlog Schraffelov prihvati. Jučer je izjavio, da se nada da će mu financijske okolnosti dozvoliti, da stavke o mitnicah neće već biti u proračunu za g. 1903. I to već nije vezao na uvijek, da se morade prihvatiti porez na vozne karte.

Ta njegova izjava je ponekle bar jedan dio zastupnika umirila, i odvratila od glasanja proti mitnicam.

Svakako bilo je ovih dana komešanja i dogovaranja radi stavke o mitnicah, odnosno o Schraffelovom predlogu. Ministarstvo imalo je prekonjali opet jedan klip — mnogi računaju, posljednji kod proračunske razprave.

Došlo je do glasanja o stavci za mitnice.

Klupe bile su jako razredjene. Mnogi zastupnici ođaljšili su se od glasanja, nehotiče glasovali ni za ni proti.

Za stavku „mitnice“ glasovali su Poljaci, i dali najveći broj glasova, pak njemački-liberalci, njemački-veleposjednici, razni katolički Niemci, i par čeških veleposjednika, par Talijana, primorskih, i Slovenac Plantan.

Proti stavci „mitnice“ glasovali su češki zastupnici, osim veleposjednika, hrvatski i slovenski, osim Plantana, kršćanski-socijalni, i njemački-nacionali.

Odsutnih bilo je mnogo ili su se udaljili, medju njimi Talijani, a med-

ovima i zastupnik pete kurije iz Istre Bennati, svi osim ono par što su za mitnice glasovali; na dalje trojica slovenskih tako zvanih liberalnih zastupka, kao i dva Srba, socijalni-demokrat, i Slovenjci.

I mnogi drugi su se ođaljšili, glavno za to, da nećine zapreka financijskom ministru Böhm-Bawerku, da ga zadrže na njegovoj stolici.

U sve bilo je za mitnice 133 glasa, proti 115 glasova. Još dvadeset i jedan zastupnik mogli bi bili odlučiti proti mitnicom.

Ministarstvo trgovine.

Iza toga glasanja prešlo se je na razpravu o proračunu ministarstva trgovine. O njoj stogod drugi put.

Izbor delegata za Istru.

Kod izabiranja delegata iz pojedinih pokrajina bio je njeđi dan izabran delegatom za Istru dr. Bartoli, a zamjenikom markiz Polesini. Neznam, što je skotilo Talijančičem u glavu, javili su predsjednika da polažu obojica svoje časti. Kod ponovnoga izbora jučer obavljenoga, bio je izabran delegatom markiz Polesini, a njegovim zamjenikom dr. Bartoli. Za osam dana promjenili su si uloge. Glasovali su sva četiri Talijana zastupnika iz Istre. Nisu se sramili dati svoje glasove ni dr. Bennati ni dr. Rizzi, onako kako se zna izabrani.

Sastanak u Wekelsdorfu.

Kao odgovor na sastanak u Sv. Hipolitu, držan njeđi dan sa strane njemačkih nacionala, držali su antisemiti sastanak u Wekelsdorfu, u dolnjoj Austriji. Bilo je do 2000 ljudi kod sastanka. Došao je i dr. Lueger, i bio burno pozdravljen. Odgovarao je na rieči Derschutte što jih je izrekao u Sv. Hipolitu obzirom na gimnaziju u Celju, odnosu našu u

Pazinu. Dr. Lueger je rekao: Talijani su htjeli, da se hrvatska gimnazija iz Pazina premjesti. On je u konferenciji njemačkih poglavica rekao, da nerazume toga zahtjeva, kad je u obćini 14.000 Hrvata a samo 1400 Talijana, da je dakle taj zahtjeva posve neopravdan. Inače ka, Talijani su većinom irredentiste, oni su po prilici ono što su Šenerer i Wolf. S timi i takovimi ljudim neće on ipak ići zajedno, nit s njimi zajednički postupati. Nadalje, Talijani napređuju proti Niemcem u južnom Tirolu, pak zašto da Niemci drugud Talijane podupiru. Stvar njemačku da s toga izdaju oni, koji idu s Talijani. U ostalom, svršuje, nek Derschatta jasno u javnosti kaže, što se je u konferenciji dogodilo, pa nek onda svako sam sudi i Derschattu, i njega, dra. Luegera.

Proti zapljeni.

Dr. Ferri i drugovi podao je interpellaciju na ministra-predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova, za to, što je maljsko predsjedništvo u Ljubljani zaplenilo brošuru, što ju je tamo dao tiskati u hrvatskom i njemačkom jeziku dr. Potočnjak. Toj brošuri je naslov: „Iz zemlje bezpravja i demoralizacije — ili kraljev namjestnik — prosta varalica“.

30. travnja.

Hrvatsko akademicko društvo „Zvonimir“ pobrinulo se je, te se je čitalo svetu misu zadužnicu za blagopokojne Petra Zrinskoga i Frana Frankopana. Sv. misi prisustvoval je velik broj hrvatskih djaka, a bila su zastupana i oba slovenska akademicka društva, i bugarska. Prisutno bijaše i nekoliko hrvatskih zastupnika naroda.

PODLISTAK.

Pačuharije iz puljštine.

Noćas mi se sanjalo, da sam se vozija na kolu i — uganajte kuda? Iz Rnše u Barban, iz Barbana kroz Hrelčice (sv. Marija od zdravlja) u Marčanu, iz Marčane u Lohoriku i Muntić, a iz Muntića barajući se i skačući od piketa na piket u Valturu pak na Vižade. — Kuriozno, ja s dva kvarnara lit na plećima, pak da se vozim na kolu? — Tamo sam vidija (razumi se vajk u snu) jenoga velikoga, velikoga čovika s mušćadi, obućenoga od pete do glave u koži (razumi se već u kakovoj), zupućenoga osprida i ozada, s jenom velikom pušketinom na ramenju i pipom čozotom u zubim. Ta čovičina čuva je nikačov „kažot“, na komu su vijale dvi bandire „eštra“. Meni se oni hip pričiniho, da je to kakov rimski soldat još od „inko tempore“, ki čuva polverjerju i plaši sokačevce da ne gredu u žito, pak sam ga valje zapita: „quomodo?“ A on — vrag beside. „Lokvere tu latine?“ Niš — mući. „Nem tud madjarum?“ On mući i mući. „Tu ni posla“, pomislim si ja, „tu ne po-

može ni latine ni madjarum!“ On se je razgleda u moju bicikletu kaj tele u nova vrata i ni bilo moguće ni beside iz njega izvući. Eh, razumi se... rimljanin... vidit čovika na dvama kolim... čudo, čudo veliko... Fin de mond! Kad se je toga sit nagleda, duboko uzdahne i zavapi: „kvare konturbas me, kad su dosta konturbata oša meš samo za dva fiorina na dan!“ I počme mi valje pripovidati, da je na tom mistu bija jedanput veliki grad Nažacio, da je neki kralj Epulo bija potučen od Rimljana, da je grad bija razrođen pak opet sazidan i da su najzada došli od nikuda Labinjani, ki su mu dali „miću“. Ti fundamenti, to kamenje, te razbijene pignate i ti ržavi čavli, sve da je to storičko i preistoričko. To da je bilo prvo pokrieno s matrijalom dok nije pre Anzulu pasala po glavi lipa punion, da to otkrije i pokaže gospodi i nami, kako su Rimljani jedanput svakamo nos zabadali. Sada kad je sve na svijtu i lipa cesta vodi iz Valture na Vižade, dohajaju vajk gospoda i signori ovamo, da se čude i da vižitaju popa i muzej. — Ali virujte mi, da dva fiorina na dan za biti ode vardižan i „čičeron“, je jako malo! — „Dakle vi niste

romano, kako vam kaže montura i pipa?“ zapitam ga ja. — Ne, ne, ja sam Istrijan, slavinač, kako i Ricci; ja sam Marko Go — — „Dosta, dosta, razumija sam sve“ i to u brum — — nešto zarompa kraj mene i ja se zbudim. Gledam po kamari, da je to bubnulo i vidim da mi je pala na tlo „Bibija sakra“, jer sam s njom u rukam bija zaspao.

Bože moj, na — ki vrtoglavi san! Orpo, dobro bi bilo igrati na lot: Marko s pipom u zubim, broj 1; bicikleta, broj 66, a Vižade 89. Lip terno: 1, 66 i 89. Ako mi zajdu van, poslati ću Marku za dar pune bisage pip.

Ali kako više puti san od svega, čagod ugana, ja sam valje pošao gledati čn piša sfoji. I infati „Giornaletto“ govori na jenom mistu, da je Junta odlučila 1000 Krun za cestu od Valture na Vižade. Donke cesta će se delati i ja bih skumetija, da će biti prvo gotova, nego muntička. I tako će biti sigurno, jer porečka gospoda za kapricije imaju vajk više beći, nego za stvari od velike potribe. Kada mi na primerno pitamo malu potporu za mirvicu puta, ki bi bija od velike sile i potribe, ali za čagod drugo, reku nam: „no gavemo soldi“.

Ma imaju ben šoldi i fiorini za delati despete, za zidati jenaziže i za kapricije na Vižadam! — Brzo će jopet početi delati na Vižadam i ako bi jopet ča našli od velike portancije, recimo kakovu veliku pignatu punu luga, ali kakovu škrlu nasaranu (Marko govori da su one crte po škrlil čarovije, to jest za raskinuti kad zmija ujide, za načiniti rehcem da ne gredu u salatu, za činiti izletiti kola ispod karoce i tako naprid), ja ću vam valje povidati ako ki meni povi, jer znate da ja ne grem na Vižade. — A sada da vidimo ča pišu drugi sfoji.

Intanto „Pikulo“ piše, da si je Krstić ulovija tri miseca pržuna s jednim postom na misec. Ben petada! Ja mislim, da on neće niš drugo delati u katafieu, ako ne studijati, ča će pisati u svojoj spudaceri kad zajde van. Gran ideje, onako profumane od fažola! Najprvo će dobiti po nosu u tudešken jeziku oni, ki je kriv da on mora spati na pajunu; zatim oni ki ga nisu stili braniti, pak on ki mu je da svidiho slaboga ponašanja, pak fulminanti sv. Cirila i Metoda a najzada pak i Barba Toničić. Neka da, ali intanto on će najprvo morati gledati misec kroz gradele.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a našloga eye polvariti.“ Narodna poslovica.

Oglasi, preposilana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novici za predbrojbu, oglasne itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše „Reklamacija“

Čekovno računa br. 847.849.
Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne potpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata na poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, odu K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i ubraja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. kolji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Girola br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. aprila 1902.

Jučer je konačno svršila razprava o proračunu ministarstva financija. Još i jučer govorilo se je mnogo o priredjivanju i prometu sladora, o čemu se je već prije dosta govorilo. Češki zastupnici predbacivali su vladi, da je pristavši na Bruselsku konvenciju glede sladora, kapitulirala na štetu proizvođačiju sladora, naročito u Češkoj, u kojoj se mnogo sladora proizvadjja.

Kod razprave o soli, mnogi su se zastupnici zauzimali osobito za to, da se snizi cijena živinske soli. C. kr. vlada je već prije u odboru za poljodjelstvo izjavila, da će sniziti tu sol od 10 na 6 filira. Još da čeka svršetak nekih razprava u tom pitanju sa ugarsko-hrvatskom vladom.

U razpravi o tabaku zahtjevali su razni govornici da se proširi pravo na gojenje duhana. Drugi opet zauzeli su se za to, da bi se dnevnice radnikom i radnicam u svih tvornicah duhana izjednačile.

Mitnice.

Kod financijsalnoga ministarstva došla je na razpravu također stavka o mitnicah. Te daju državi kakva 2 milijuna kruna čistoga prihoda na godinu. Već više godina bore se zastupnici raznih stranaka protiv mitnicah, koje su teške, da, i nesnosljive, osobito za ladanjske stanovnike. Među timi strankami bila je i hrvatsko-slovenska stranka, u koje ime je dr. Laginja u svoje vrijeme govorio i predlog postavio protiv mitnicah.

U novije vrijeme je zastupnička kuća prihvatila predlog, kojim je pozvala c. kr. vladu da mitnice ukine. Ministar financija izjavio je, da i on uvidja potrebu da se mitnice ukine, al da jih nemože ukiniti, dok nenađe drugoga vriela, odkud bi pokrio ona 2 milijuna kruna, koje dobiva od mitnica. Misli da bi jih dobio od po-

reza na željezničke vožne karte. Zastupnika kuća nije se još mogla odlučiti, da bi pristala na takav porez.

Kršćansko-socijalni zastupnik iz Tirola, Schaffel postavio je već u proračunskom odboru predlog, da sa mitnice sa 1. jula 1902. ukine. Nedobiv u odboru većine za taj predlog, postavio ga je kab predlog manjine odbora, te ga jučer utemeljio.

Ministar financija se je i opet jučer protiv tomu izjavio, i već prije bio rekao, da će odstupiti, ako se predlog Schraffelov prihvati. Jučer je izjavio, da se nada da će mu financijsalne okolnosti dozvoliti, da stavke o mitnicah neće već biti u proračunu za g. 1903. I to već nije vezao na uvjek, da se morade prihvatiti porez na vozne karte.

Ta njegova izjava je ponekle bar jedan dio zastupnika umirila, i odvratila od glasanja protiv mitnicah.

Svakako bilo je ovih dana komešanja i dogovaranja radi stavke o mitnicah, odnosno o Schraffelovom predlogu. Ministarstvo imalo je prekonjati opet jedan klip — mnogi računaju, posljednji kod proračunске razprave.

Došlo je do glasanja o stavci za mitnice.

Klupe bile su jako razredjene. Mnogi zastupnici odaljili su se od glasanja, nehotće glasovali ni za ni protiv.

Za stavku „mitnice“ glasovali su Poljaci, i dali najveći broj glasova, pak njemački-liberalci, njemački-veleposjednici, razni katolički Niemci, i par čeških veleposjednika, par Talijana, primorskih, i Slovenac Plantan.

Protiv stavci „mitnice“ glasovali su češki zastupnici, osim veleposjednika, hrvatski i slovenski, osim Plantana, kršćanski-socijalni, i njemački-nacionalni.

Odsutnih bilo je mnogo ili su se udaljili, medju njimi Talijani, a med-

ovima i zastupnik pete kurije iz Istre Bennati, svi osim ono par što su za mitnice glasovali; na dalje trojica slovenskih tako zvanih liberalnih zastupaka, kao i dva Srba, socijalni-demokrati, i Svecnjemci.

I mnogi drugi su se odaljili, glavno za to, da nečine zapreka financijsalnom ministru Böhm-Bawerku, da ga zadrže na njegovoj stolici.

U sve bilo je za mitnice 133 glasova, protiv 113 glasova. Još dvadeset i jedan zastupnik mogli bi biti odlučiti protiv mitnicom.

Ministarstvo trgovine.

Iza toga glasanja prešlo se je na razpravu o proračunu ministarstva trgovine. O njoj stogod drugi put.

Izbor delegata za Istru.

Kod izabiranja delegata iz pojedinih pokrajina bio je neki dan izabran delegatom za Istru dr. Bartoli, a zamjenikom markiz Polesini. Neznam, što je skotilo Taljancima u glavu, javili su predsjednika da polazu obojica svoje časti. Kod ponovnoga izbora jučer obavljenoga, bio je izabran delegatom markiz Polesini, a njegovim zamjenikom dr. Bartoli. Za osam dana promjenili su si uloge. Glasovali su sva četiri Talijana zastupnika iz Istre. Nisu se sramili dati svoje glasove ni dr. Bennati ni dr. Rizzi, onako kako se zna izabrani.

Sastanak u Wekelsdorfu.

Kao odgovor na sastanak u Sv. Hipolitu, držan neki dan sa strane njemačkih nacionala, držali su antisemiti sastanak u Wekelsdorfu, u doljoj Austriji. Bilo je do 2000 ljudi kod sastanka. Došao je i dr. Lueger, i bio burno pozdravljen. Odgovarao je na rieči Derschatte što jih je izrekao u Sv. Hipolitu obzirom na gimnaziju u Celju, odnosnu našu u

Pazinu. Dr. Lueger je rekao: Taljani su htjeli, da se hrvatska gimnazija iz Pazina premjesti. On je u konferenciji njemačkih poglavica rekao, da nerazume toga zah-tjeva, kad je u obćini 14.000 Hrvata a samo 1400 Talijana, da je dakle taj zah-tjeva posve neopravdan. Inače pak, Talijani su većinom irredentliste, oni su poprili ono što su Senerer i Wolf. S timi i takovimi ljudim neće on ipak ići zajedno, nit s njimi zajednički postupati. Nadalje, Talijani napreduju protiv Niemcem u južnom Tirolu, pak zašto da Niemci drugud Talijane podupiru. Stvar njemačka da s toga izdaju oni, koji ih su Talijani. U ostalom, svršuje, nek Derschatta jasno u javnosti kaže, što se je u konferenciji dogodilo, pa nek onda svako sam sudi i Derschattu, i njega, dra. Luegera.

Protiv zaplieni.

Dr. Ferri i drugovi podao je interpe-laciju na ministra-predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova, za to, što je-maljsko predsjedništvo u Ljubljani zaplieni-lo brošuru, što ju je tamo dao tiskati u hrvatskom i njemačkom jeziku dr. Potoc-njak. Toj brošuri je naslov: „Iz zemlje bezpravja i demoralizacije — ili kraljev namjesnik — prosta varalica“.

30. travnja.

Hrvatsko akademsko društvo „Zvonimir“ pobrinulo se je, te se je čitavo svetu misu zadušnic za blagopokojae Petra Zrinskoga i Frana Frankopana. Sv. misa prisustvovao je velik broj hrvatskih djaka, a bila su zastupana i oba slovenska akademska društva, i bugarsko. Prisutno bijaše i nekoliko hrvatskih zastupnika naroda.

PODLISTAK.

Pačuharije u puljštine.

Noćas mi se sanjalo, da sam se vozija na kolu i — uganajte kuda? Iz Raše u Barban, iz Barbana kroz Hrelčić (sv. Marija od zdravlja) u Marčanu, iz Marčane u Lohoriku i Muntić, a iz Muntića barajući se i skakaću od piketa na piket u Valturu pak na Vižade. — Kuriozno, ja s dva kvarnara lit na pećinama, pak da se vozim na kolu? — Tamo sam vidija (razumi se vajk u snu) jenoga velikoga, velikoga čovika s muštadi, obučenoga od pete do glave u koži (razumi se već u kakovoj), zupučenoga osprida i ozada, s jenom velikom puškelinom na ramenu i pipom čozotom u zubim. Ta čovičina čuva je nikakov „kažot“, na komu su vijale dvi bandire „estra“. Meni se oni hip pričmilo, da je to kakov rimski soldat još od „lno tempore“, ki čuva polverjeru i plaši skakavce da ne gredu u žito, pak sam ga valje zapita: „quomodo?“ A on — vrgv beside. „Lokvere tu latine?“ Niš — muči. Nem tud madjarum?“ On muči i muči. Tu ni posla“, pomislis si ja, „tu ne po-

može ni latine ni madjarum!“ On se je razgleda u moju bicikletu kaj tele u nova vrata i ni bilo moguće ni beside iz njega izvući. Eh, razumi se... rimljanu... vidit čovika na dvama kolim... čudo, čudo veliko... Fin de mond! Kad se je toga sit nagleđa, duboko uzdahne i zavapi: „kvare konturbas me, kad su dosta konturbata oša mea samo za dva florina na dan!“ I počme mi valje pripovidati, da je na tom mistu bija jedanput veliki grad Nažacio, da je neki kralj Epulo bija potučen od Rimljana, da je grad bija razronjen pak opet sazidan i da su najzda došli od nikuda Labinjani, ki su mu dali „miču“. Ti fundamenti, to kamenje, te razbijene pignate i ti ržavi čavli, sve da je to. Stori-ki i preistorioto. To da je bilo prvo pokriveno s matrijalom dok nije pre Anzulu pasala po glavi lipa punion, da to otkrije i pokaže gospodi i nami, kako su Rimljani jedanput svakamo nos zabadali. Sada kad je sve na svitlu i lipa cesta vodi iz Valture na Vižade, dohajaju vajk gospoda i signori ovamo, da se čude i da vižtaju popa i mužej. — Ali virajte mi, da dva florina na dan za biti odo vardinjan, i „ci-čeron“, je jako malo! — „Dakle vi niste

romano, kako vam kaže montura i pipa?“ zapitam ga ja. — Ne, ne, ja sam Istrijan, slavinae, kako i Ricci; ja sam Marko Go — — — „Dosta, dosta, razumija sam sve“ i u to brum — — — nešto zarompa kraj mene i ja se zbudim. Gledam po kamari, ča je to bubunlo i vidim da mi je pala na tlo „Bibija šakra“, jer sam s njom u rukam bija zaspao.

Bože moj, na — ki vrtoglavi sam! Orpo, dobro hi bilo igrati na lot: Marko s pipom u zubim, broj 1; bicikleta, broj 66, a Vižade 89. Lip termo: 1, 66 i 89. Ako mi zajdu van, poslati ču Marku za dar pune bisage pip.

Ali kako više puti san od svega, ču-god ugana, ja sam valje pošla gledati ča pišu šfoji. I infati „Giornaleto“ govori na jenom mistu, da je Junta odlučila 1000 Krun za cestu od Valture na Vižade. Donke cesta će se delati i ja bih skumetija, da će biti prvo gotova, nego muntička. I tako će biti sigurno, jer porečka gospoda za kapricije imaju vajk više beći, nego za stvari od velike potrebe. Kada mi na primer pitamo malu potporu za mrvicu puta, ki bi bija od velike sile i potrebe, ali za ču-god drugo, reku nam: „no gavemo soldi“.

Ma imaju ben soldi i florini za delati despete, za zidati jenažije i za kapricije na Vižadam! — Brzo će jopet početi delati na Vižadam i ako bi jopet ča našli od velike portancije, recimo kakovu veliku pignatu punu luga, ali kakovu skrilo nararau (Marko govori da su one crte po skrili čarovije, to jest za raskinuti kad zmija ujide, za načiniti rebecem da ne gredu u salatu, za činiti izletiti kolo ispod kar-roce i tako naprid), ja ču vam valje povidati ako ki meni povi, jer znate da ja ne grem na Vižade. — A sadna da vidimo ča pišu drugi šfoji.

Intanto „Pikulo“ piše, da si je Krstić ulovija tri miseca pržuna s jednim postom na misec. Ben petada! Ja mislim, da on neće niš drugo delati u kataflicu, ako ne studijati, ča će pisati u svojoj spudneceri kad zajde van. Gran ideje, onako profumane od fažola! Najprvo će dobiti po nosu u tudesken jeziku oni, ki je kriv da on mora spati na pajunu; zatim oni ki ga nisu stili braniti, pak on ki mu je da svidočbu slaboga pomašanja, pak ful-minantni sv. Cirila i Metodada najzada pak i Barba Tončić. Neke da, ali intanto on će najprvo morati gledati misec kroz gradele.

Interpelacija

zastupnika Spinića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova.

Uspor posve nezakonitoga postupka obzirom na izborne listine, kao što bijaše to dokazano u interpelaciji Spinića i drugova od 11. t. m. (iskanoj u zapisniku od 14. aprila t. g. sjednice zastupničke kuće), bili su obćinski izbori u Cresu, u kotaru Lošinjskom, razpisani za 18., 21. i 22. aprila t. g., i obavni.

Kod izbora u III. tjelu, koj je trajao, sa pretrgnućem 1 1/2 ure petak dne 18. aprila, neprekidno od 7 ure prije podne toga dana do subote o podne dne 19. aprila, počnilo se je protuzakonitosti, kao grozjae, nasilja, podkupljivanja, odbijanja glasova izbornikom protivnim vladajućoj stranici, itd... radi česa nisu mnogi izbornici htjeli sudjelovati kod izbora u II. i I. tjelu, te su se pritužili kod c. kr. namjestništva i prijavili mu utok prije izborom, koj će stalno pravodobno također podnesti.

Već se je više puta dogodilo, da je c. kr. namjestništvo — kojemu se po § 32 obćinskoga izbornoga reda za Istru u roku od osam dana poslie svršenoga izbornoga čina kod obćinskoga načelnika podnešeni prigovori proti izbornomu postupku imaju podastrijeti na konačno rješjenje — kod rješjenja takovih prigovora stranački postupalo.

S toga dozvoljavaju si potpisani postavili na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova slijedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost sklona, u zaštitu prava državljana i postojećih zakona, dati pravodobno razpitati stvar obćinskih izbora u Cresu, koji obzirom na postupak sa izbornim listinama, toli obzirom na događaje kod izbornoga čina, i narediti shodna, da se u obćini Creskoj naredite novi zakoniti izbori, na temelju zakonito ispravljenih izbornih listina?

Beč, 25. aprila 1902.

(Slijede potpisi.)

DOPISI.

Iz Baderne pišu nam 25. pr. mj.: (Skupština podružnice sv. Cirila i Metoda.) Dne 31. predprošlo mjesec imala je naša podružnica svoju godišnju glavnu skupštinu u školskoj zgradi. Članovi se nisu odazvali u onakovom broju, kako bi morali. Zeljeti je, da barem mi pokažemo nekoliko mara za našu „Družbu“, koji uživamo njezinu blagodat. Od kolike je cene i koristi „Družbina“ škola u Ba-

„Naša Stoga“ pisala je o nikom kvizionu u Mutvoranu, pak su pitali mene, da bih ja reka. Ja govorim ovu, da ako ćemo iskati trunu u jaju, naći ćemo ju sigurno. Tribe da promislimo malo, da je velika plovanija i da, ako jedan sam redovnik more učiniti toliko da ugodit i jednom i drugom i trećem, da je već dosta. Pak najzad triba i znati kumpatiti za malu stvar.

Jedan štoj iz Amerike piše, da je tamo doša jedan list iz Marčane s nikakvim posebnim timbrom. Oni tamo u Ameriki, da misle, da su Marčanci ukrali pečat njihove pošte kakovom bikaru iz Vodnjana. Infati postarsko sabiraliste u Marčani ima pečat, ki se mora zavrčati simo i tamo i kakovoga rabe bikari za timbrirati meso. Evo vam ga: MARZANA. Više od jedan će se smijati i čuditi, ali ipak je tako. — Jena Marčana pak talijanski pečat i još onakovoga? Čudo, čudo veliko! Šišan ki je na pol kalabreški ima hrvatski i talijanski pečat, a Marčana čisto hrvatsko selo da ima imali samo talijanski, to je sramota! To će bit najprvo manovra Vodnjanske pošte. Vodnjanski impiegati od pošte misle vero da ste vi Marčanci z glavom u vrići; ali ča da ste?

Balota iz Rase.

derni, to još niti sada svi neće da razumiju. Ufamo se, da će napokon i slipe progledati.

Na toj glavnoj skupštini potvrđen bijaše stari odbor. Poslie skupštine, uplativalo se članarinu, te se sabralo, što dara, što zaostale i ovogodišnje članarine K 20. Imade ih i više koji još nisu platili članarinu za god. 1901. i 1900. Članarina je najmanje 40 h, a to može u jednoj godini svatko dati, bez da sebe tim osobito ošteli ili osiromaši.

Dne 20. pr. mj. imali smo godišnju glavnu skupštinu „Badernskog društva“ za stednju i zajmove“ u Baderni ili kakom našim ljudim zovu „Posujilnica“. Odmali poslie iste skupštine imali smo još jednu to prvu glavnu skupštinu novoustrojenog „Gospodarskog društva“ u Baderni, o čemu ćemo Vas poslie izvijestiti.

Naša posujilnica počela je djelovati dne 6. oktobra 1901., dakle obračun i druge točke dnevnoga reda razpravljala je glavna skupština samo do konca g. 1901. za dobu od tri mjeseca.

Skupštinu otvori zamjenik predsjednika veleč. g. F. Gorca, koji se izpričao bolešću. Skupština bila je jako liepo posjećena, na čemu se je članovom zamjenik gosp. S. Pastorčić zahvalio i pozvao društvenog blagajnika da izvjesti skupštinare o djelovanju društva u prošloj godini. Blagajnik g. Ante Iskra, učitelj, izvjesti zadrugare kako slijedi:

„Poštovani zadrugari!“

Na osnovatelnoj i prvoj glavnoj skupštini dne 6. oktobra 1901. dozvolilo se druženom odboru, da može dati pojedinom zadrugaru najviše K 200 zajma najdalje za šest mjeseca. Društveni odbor se je te odluke također držao.

U vrijeme od tri mjeseca, što je naša posujilnica poslovala, prijavilo se za zajam 45 zadrugara u iznosu od 7328 K; dalo se je zajam 29 zadrugarom u iznosu od K 4731.

Do konca g. 1901. bilo je 38 zadrugara, od kojih su uplatili 32 svoje zadržne dielove u iznosu od K 128.

Društveni odbor imao je 8 odborskih sjednica, na kojim se osim dozvole zajma, zaključilo slijedeće:

1. Da se zamoli slavno c. kr. ravnateljstvo pošta i brzozava u Trstu, da čim prije otvori mjesto pošte u Baderni. Slavno ravnateljstvo je na našu molbu brzo odgovorilo, da će najdalje do mjeseca marča biti razpisan natječaj. Smijemo se dakle stalno ufati, da ćemo imati poštu u Baderni mjeseca maja. Taj korak, što ga je naše društvo učinilo i polučeni uspjeh, nije se nikomu priobćilo, te se sada dižu mnogi, koji se izliću kao tobožnji bioci za našu poštu.

2. Radi lakšeg i sigurnijeg nabavljenja raznih gospodarskih potrebitina za zadrugare, društvo se je učlanilo kod „Gospodarske zveze u Ljubljani“.

Posujilnica imala je 4 uložitelja u iznosu od K 790-96; izplatila je K 136 na uložke, po 4 1/2%.

Sveukupnog primitka bilo je 5018-48 K, a izdatka 5010-52 K; po tom prometa 10,029 K.

Iz godišnjeg proračuna, koji skupština prima zadovoljstvom do znanja, proizlazi, da je društvo ili „Posujilnica“ imala 281-29 K čistog dobitka.

Skupština je nadalje dozvolila druženom odboru, da se može zadužiti najviše do 40.000 K, a da smije dati pojedinom zadrugaru najviše 1000 K uz dobra jamca ili garanta od dana odluke do trgadbe ili najdalje od trgadbe do trgadbe t. j. na godinu dana.

Odlučeno bi nadalje, da društveni odbor, u pogledu svojih tražbina, ide složno sa odborom „Gospodars. društva“, radeći uzajamno oko napredka i koristi jednoga i drugoga društva.

Pošto se je tako izcripio dnevni red, i pošto se nitko više neoglasa za rječ,

predsjednik, zahvaliv ponovno zadrugarom na uztrpljivosti i uztrajnosti, digne sjednicu.

Ovom prigodom rado bismo prozborili par riječi, ne samo zadrugarom posujilnice u Baderni, nego svim zadrugarom u obće posujilnice po ustavu Raiffeisenovu.

Osim toga, što ovakove posujilnice imaju garanciju od K 4, što svojim pristupom plati svaki zadrugar, mora i takti član ili zadrugar jamčiti ili garantirati neograničeno, t. j. sa svim svojim imetkom bilo gibivim ili negibivim. Ako k tomu dodamo, da pravo na posudu imaju samo članovi, koji između sebe izaberu svoj odbor, dakle sve ljude poznate, ako dodamo, da su ovakova društva ili posujilnice najviše za posjednike ili stanovnike jedne župe; najviše jedne obćine; tad mora svatko priznati, da ovakva društva nemogu nikako propasti, da su dapače sigurnija nego najveće banke ili novčani zavodi, od kojih imaju korist samo njezini dioničari ili akcijoneri, Naravski, i tu treba, kao svagdje, razborita, marljiva, nepristrana i nesobitna rada, jer inače nemoze se govoriti o nikakvom napredku. Ovakova društva ne idu na sreću ili spekulaciju, kao spomenuti novčani zavodi, nego imaju jedinu svrhu podpomagati članove u njihovih potrebah u domaćem gospodarstvu i napredku, a ne u trgovini.

Ako pomislimo na našega zanemarenoga i od svih zaboravljenoga istarskoga seljaka, kojega razni trgovci i imućnici gule bez milosrdja na prerazne načine, tad nemozemo nego oduševljeno pozdraviti osnivanje ovakvih društva, koja su od neprocijenjene vrijednosti za našega seljaka. Mi nemozemo nego blagoslivljati prah onog veleuma Vilhelma Raiffeisena, koji je zasnovao ovakova društva.

U kratko: seoske blagajnice ili posujilnice po sustavu Raiffeisen oslobađaju ljudstvo od druženog i gospodarskog robstva.

Ovakve seoske posujilnice najlakše i najuspješnije rade sa uložci, t. j. onim novcem, koji uloze članovi i neglanovi kod takovih družtva na stednju ili sparkasu i to iz ovih razloga:

Na uložke plaća se 4 1/2—5% kamata, a izda se isti novac na 6%, dočim ako društvo novac izposudi na jednoj banki od privatnih, neće ga — ili vrlo teško dobiti uz tako nizak postotak.

Društvo laglje izplaćuje razmjerno malene uložke uložiteljem u kratko vrijeme odzaka, nego kod banka ili privatnika čitave svote.

Teško je doći druztvu do potrebnog zajma kod banka (jer ove daju novac najviše na mjenice), a privatnici iz vlastite koristi neće — ako bi i mogli, da posude ovakovom druztvu, koje im postane moćan suparnik.

Već samo radi tih razloga valja da članovi ovakvih družtva nastoje, da svoj pristjedjeni novac uloze kod njega; ondje im je sigurniji i nauče se malo po malo stednji, a time podpomazu druztvu i njegove članove.

Mnogi se niti sam u sebe nepouzda, pa kad dohije slučajno desetak kruna preko potroška, zaključa ih u svoju škriju ili zamota u kavku krpnu, pa na postelju pod uzglavje, neka gnjuju bez koristi. To nije pametno!

Drugi opet vole ih dati na koju drugu stediionicu, gdje sigurno nepoteže tolike kamate, kako kod svoga družtva. To opet nije pravo, a niti pošteno od takva člana, jer on svojim novcem dava dobitak pojedincem i tudjincem, a na štetu svoju i svoga brata.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina

Fr. Čuda škol je morala pasat ona lovranska kranjica, ka zna onako fino popi trašat!

Jur. I mane se para, da merita diplomu dotorese dinjrance!

Fr. A ona njija krijanca!

Jur. Ima je koliko i koza repa!

Fr. A ona njija sramežljivost!

Jur. Ku se j' od oca navadila!

Fr. Infati, pravi tezor činin!

Jur. Ja, kakovega se najde va lovranskih lucel.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung“ donasa carsko pismo, kojim se sazivlje zemaljski sabor Stajerske na kratko zasjedanje i to radi privole glavnom gradu Gracu, da može sklopiti zajam. Sabor se sastaje dne 3. t. mj.

Bezobzirno postupanje njemačke vlade proti svojim podanikom poljske narodnosti u Poznanju otvorilo je konačno oči austrijskim Poljakom. Već smo nedavno javili, da se podizu u poljskom klubu carevinskoga vieća glasovi proti obnovi trojnoga saveza. Ili proti savezu sa njemačkim carstvom.

U budućem zasjedanju austrijske delegacije teško da se nadje koji poljski delegat, koji bi odobrio izvanjsku politiku naše monarhije obzirom na Njemačku. Lislovi javljaju dapače, da je predsjednik poljskoga kluba, vitez Javorski, odklonio ponudjenu mu čast predsjednika austrijske delegacije, koji bi morao kao takov odobriti politiku ministra izvanjskih posala, što bi mu bilo u današnjih okolnostih absolutno nemoguće.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da je srbiska vlada zanielala turskoj vladi prenos oružja preko srbskog zemljišta.

Rusija. Iz Petrograda javljaju, da prončava car Nikola osnovu ustava, kojim bi imao obdariti ruski narod. Car Nikola, da je voljan podieliti svomu narodu traženi ustav, ali on nailazi na odpor i u samih vladinih krugovih.

Pokrajinske:

Iz Voloskog pišu nam 26. pr. mj.: Ovdje je preminuo ovih dana vrlo čestit starac g. Antun K. Fabiani u liepoj dobi od 84 godine. Pokojnik je bio otac ovdje dobro poznate naše gospodje E. Gaspari, kojoj izričemo naše iskreno saučesće a vriednomu pokojniku bila lahka naša zemljica!

Iz Kastavštine nam pišu: U stara vremena bio je naš grad Kastav na glasu. U njemu nalazile su se razne oblasti, pod koje su spadale neke sadašnje obćine u Liburniji. Tako između ostalih bio je također sud i kapetanat. Nu pod raznimi izlikami i jedan i drugi bijahu Kastvu oduzeti. Još mu je do u najnovije doba ostalo iz starih vremena sielo dekanata.

Nego u najnovije doba i u tomu se je promjenilo. Reformatori sa tršćanskog ordinarijata htjedose da i Kastvu mrvu pritisnu. Nego pošto im je smrdilo poslat u Kastav kakovoga ireidentičkoga kapelančica, odlučise drugdje. Kastvu oduzeše dekanat, pak ga premjestise na Volosko. Tim je kao preko noći oduzet Kastvu zadnji znak stariuske njegove slave i moći.

Hoće li Kastavci i ovu mirno turiti zep? Mi znamo, da su u stara vremena znali manji stariji baš junacki braniti svoja prava i povlastice. A što smo mi, njihovi nasljednici učinili, da očuvamo Kastvu dekanat, taj jedini i posljednji znak njegove slavne prošlosti?

Koliko nam je poznato, ni naše obćinsko zastupstvo, koje obćino znađe u sličnih prilika prv. skočili, da obrani naša prava, nije jošte u ovoj stvari ništa poduzelo. Mi dvojimo, da ga u tom spriječavaju kakvi posebni obziri.

Doduše vele neki, da je dekanat privremeno premješten na Volosko. To nas nesmjie smetati, da poduzmemo shodne korake. I kapetanat bio je privremeno premješten na Volosko, pa i sada neki Kastavci za njim — gledaju.

Učimo se od Talijana: Kad bi se bilo to slična dogodilo njihovom kojem grjezdu, da bi bili svojimi interpelacijami popalili pol svijeta — a od nas, koliko nam je poznato, još nije nitko ni malim pratom pokušao. Doista zalostno!

(Mi) držimo, da je naslov dekanata odijeljen g. župniku na Voloskom samo privremeno, i to dotle, dok bude imenovan novi župnik u Kastvu, Op. ured.

Obćinske pozor! Pod tim naslovom dopieli smo u posljednjem broju anćić. Taj člančić napisan je obćinom na zakonske osnove, koje je saborska većina, na predlog zemaljskoga odbora, već lja prihvatila, a koje je, c. kr. vlada ratila nepotvrđene, ili nesankcionirane. eskodi, da smo donieli ocieniu, onih za- zanskih osnova, makar i kasno. Iz njih vidi, za čim ide saborska većina i ze- zalski odbor — naime za zasuznejem cina, za uništenjem obćinske auton- oje. Sada je zemaljski odbor, prisiljen, eradio one osnove, i razaslo obćinam eradjene osnove, da se, o njoj izraze. obliku su jako promjenjene. Težnja ze- ljaskoga odbora i vladajuće talijanske spode je stalno u njih sadržana. Bit će težnja više sakrivena, bit će nešto blažena i ako hoćete omedjašena, ali od- ranjena nije. Za to kličemo i opet: Ob- ranite pozor! — Za danas samo toliko; nak- dno donieli ćemo ocieniu novih zakon- nih osnova glede obćinskih činovnika.

Prešao na unijatstvo, Gosp. Niko rato, rodom iz Omislija na otoku Krku, karnik na Rieci, javlja u listovih, da je šao na unijatstvo sa svojom družinom: radi opoziva poznatog brevea „Pro te croatica“ u poslu sv. Jeronima, što im nanešena velika šteta i stramota katolickom narodu; što je biskup Flapp kovan od sv. Olca, što je izišnuo u taj biskupiji glagoljicu; što prigoni titularni vikar u Trstu g. Petronio hr- ski jezik iz naših crkava a uvadja ta- nski.

U Lovrana pišu nam 27. t. mj.: talno i divljačko ponašanje naših po- lla dosadilo je konačno i gospodi čla- mu i ravnateljstvu društva „Quarnero“, je ovdje uložilo mnogo novca u ze- šta, zgrade itd. Ono je naime preneslo e središte odavle u Opatiju i reć bi, e ovdje napustili sav dosadašnji po- Naši poprdili mišljaju naime, da im- tosto i dozvoljeno raditi i sa tudjinci, što rade s nami kmetovi, kao da smo ovi sluge ili robovec. Ali tudjinci, koji seose amo svoj novac, nedaju se pod- e onaj šaćici poprdila, koji neznaju, u živi, a misle da su najveći učenjaci, ranci i diplomate ovoga svijeta. Ti si- si duhom znadu još možda, kako se- am ravna, kako se kožu zubi nateže, ako se šibu u školi rabi, ali o kakvoj razbi, o kakvom saobraćaju sa od- ni osobami, neljaju ni pojmaj. Oni e, da su Bog zna šta, a kad tamo ni su i čuci, kao su sav život spro- nara vrh Uke. Pak to da su prijatelji eđitelji puka?! Bum!!!

U stara Kastav na glasu. razne oblasti, pod- kašnje obćine u ostalih bio je ni pod raznim bihaju Kastvu najnovije doba sielo dekanata. ba i u tomu se i trščanskog i Kastvu mrvu i su smrdilo poslat- ištetičkoga kape- Kastvu oduzeše ište na Volosko. oduzet Kastvu ove slave i moći.

move u Medulinu K. 760. Darovali su: Martin Privrat K. 1, pop Luka Kirac K. 1, Ante Žmak K. 1, Ivan Sverko K. 1, Jakov Kirac K. 1, Josip Fedel K. 1, Lovrencin Josip Elić K. 1, Ravnić Josip 60 h. — Svota bje uručena povjereniku g. Jakovu Kircu.

Razbojnička navala. Prošloga čedna navali dvojica do sada nepoznatih zločinaca na redarstvenika Jakova Trevena u jednoj ulici nedaleko kolodvora južne Ze- ljeznice u Trstu. On se je naime vraćao oko 3 sata u jutro iz službe kući, te ga zločinci u rećenoj ulici dočekase. Iznenada navalise nanj, bacise ga zemlju; jedan mu je skoćio koljenom na prsa, zalisnuo mu šakom usta doćim ga je drugi udario no- zem blizu srca. Sreća je bijela, te se je udarac odbio od debele bilježnice i tako je hodeć razrezoao Trevenu samo blizu. Upotrebišvi sve sile, Treven se je oslo- bodio napadača, na što je potegnuo sablju i potraeo u potjeru za napadać, koji su se međutim dali u bieg. Još na bieću iz- palio je jedan napadać hilac iz revolvera u redarstvenika i teško ga ranio u desnu ruku. Po tom je zlikovaca nestalo bez traga.

Iz drugih krajeva.

Prvi maja. Od dvanaest godina amo slavi radnićivo čitavog svijeta kao radnićki blagdan dne 1. maja. Taj blag- dan počese radnici slaviti najprije u Fran- cskoj i danas se slavi tako rekuć po čitavom svijetu.

U naših primorskih gradovih slave radnici sviju tvornica, većih poduzeća itd. dne 1. maja kao blagdan.

Ovdje u Puli proslavili su radnici dostojnim načinom svoj blagdan. U jutro imali su svoje sastanke, a po podne pri- redise izlet u Sijanu.

U Trstu zatvorene bijahu sve tvor- nice, sve trgovine i svi dućani kao na Božić ili na Uskrs. U 10 sati imali su radnici sastanak u kazalištu „Politeama Rossetti“, gdje su govorili kolodvođe socijal- demokratske stranke. Odatle krenuše u velikom mnoztvu u obhodu glavijim uli- cami grada Trsta. Poslije podne razi- koše se radnici u većih skupinah po gradu i okolici.

U Trstu bijahu čete u kasarnah za svaki slučaj priprayne.

Novo talijansko političko društvo u Trstu. U trščanskim listovih čitamo, da je c. kr. namjestništvo potvrdilo pravilo novog talijanskog političkog društva, koje se je tamo ustrojilo pod zvućnim imenom „Domenico Rossetti“.

To društvo ustrojise neodvisni talij- janski gradjani, osobni i vjerski protivnici trščanskih kamorista, koji su s jedne strane u službi irredente, a s druge pri- maju milosti i darove od strane vlade. Na čelo tih neodvisnih muževa postavio se je bivši trščanski načelnik, gradski za- stupnik i odvjetnik dr. Dompieri.

Novo talijansko društvo imati će valjda tu zadaću, da razkuži trščanski zrak od židovskog smrada, ali mi dvojimo vrlo, da će u tom uspjieti. Židovi su danas u Trstu svamogućii i stoćoke si gori i doli toliko i takovih zaštitnika, saveznika i pristasa, da je vrlo teško ili skoro nemo- guće sbaciti ili sa sedla, na koje se neop- pravdano i nepošteno, drzovito i bezsravno popeše.

U njihovoj službi nenalaze se samo svi njihovi istovjerci, nego dapaće i ogromna većina katolika, te čak dapaće i jedan dio talijanskog katoličkog svećen- stva, koje zastopavlja vjeru narodnosti i koje se širi i promiče načela i nauke tršč- danih židova i lažliberalaca. S takvimii i tolikim protivnicim imati će novo društvo tako težak posao, da će ga ono jedva moći opraviti ili čak s vladati.

Veseli se irredentno Trščanski „židović“ javlja svojim prijateljem i isto- mišljenikom ov- i onkraj crnoćutih me- djaša, da im je od sada slobodno pjevati G a r i b a l d o v u h i m u i v i k a t i: „Viva

l'Italia!“ C. kr. sud u Gorici riešio je naime jednog Talijana, koji je pjevao re- čenu himnu i klicao „Viva l'Italia“, jer da je samo jedan dio himne buñtovnički i da vikać nije imao nakane sa poklikom vrijedljati Austrije.

Veselite se dakle irredentiste, pak za- pjevajte gromko onu vašu: „Ya fuori“ itd.

Dražba javnih radnja. Dne 5. maja t. g. obdržavati će se kod c. kr. pomorske vlade u Trstu javna dražba putem pisme- nih ponuda javna dražba za građuju no- vog mula u luci u Lovranu. Trošak je proraćunan na 76.097 kruna i 14 para. Radnju će se izručiti onomu, koji bude stavio najnižu ponudu.

Ponude sa jamćevinom od 3800 kruna trebać predati i poslati c. kr. pomorskoj vladi najkasnije do 11 sati prije podne rećenog dana.

Za svetojeronimski zavod i gla- goljicu. U zagrebaćkih novinah čitamo: Osim javnih glasila hrvatske opozicije tek se je nekolicina privatnika izjavila soli- darnom sa patriotičnim prosvjedom hr- vatskih biskupa, na čelu mu s kremenja- kom nadbiskupom Stadlerom. Čitao sam u zadnjem broju „Kat. Lista“, da se tim enuncijacijama pridružuje i prvostolni kaptol zagrebaćki. Nu to je skoro ništa. Sve to znaći, kao da svećenstvo nije solidarno sa svojim dćenim i patriotičnim biskupima, jer u ogromnoj većini šuti i ne miće se. S toga, kao jesenas svjetlovnjaci, treba da sad svećenstvo povede narodno kolo u dokaz, da se istovjetuje sa svojim bisku- pima, čekać sam, hoće li koji čuven, od- ličan i priznat svećenik izaći sa kakvim sgodnim pozivom, nu jer sam utaman čekać, evo me sa sliedećim predlogom:

1. Neka sv ga dekanii, u svim hr- vatskim zemljama, sazovu što prije izvan- redne kotarske korone. Na njima neka se zapisnićki izrazi, u ime cjelokupnoga od- nosnog kotarskoga svećenstva, najsrudnija zahvala preć. hrvatskom biskupatu sa nadbiskupom Stadlerom na čelu, za njih- ovu oćabeniećki prosvjed; a sažaljenje nad- biskupu barskom, što se je dao u službu bizantincu.

2. Neka se umoli isti preć. biskupat, da uztraje u borbi, dok nam se jedini, pravi i historički naziv „pro gente croa- tica“ ne vrati.

3. Neka se umoli naš odlični i odlučni biskupat, da se svojski zauzme, da nam Rim vrati „staro pravo glagolanja“, dano cieľom hrvatskom narodu, a ne samo ovoj ili onoj župi, od rimskih papa Hadrijana II., Ivana VIII. te Innocenta IV.

4. Taj zapisnik imaju podpisati svi prisutni kotarski svećenici. Službom ili bolešću zaprićenii na koronu doći, imaju pismeno dekanatu javiti, da su sa zakljuc- cima korone solidarni.

5. Zapisnik se ima u prepisu, podpi- sanom po dekanu i kotarskom bilježniku, poslati preć. Ordinarijatu i zagrebaćkim političkim listovima hrvatske opozicije.

6. Prećastni se biskupat ima umoliti, da vrćuć želju i hrvatskoga svećenstva, a ne samo svoju — saobći Valikanu i od- lućno ga podupre.

7. Iztaćci poimence možebitne sveće- nika, koji bi bili protivni oriem zakljuc- cima, i time im neizbrisivi žig dušmana hrvatskoga naroda javno na čelo utišniti.

Uvjeren sam, da će nakon objelo- danjenja ovoga i sve ovice pristati uz svoje pastire te nadpastire — sva Hr- vatska se pokazati jednodušnom. U ime Boga i Hrvata gg. dekanii na posao!

U Niemećima, 26. travnja 1902.

Stjepan Dungećerović, upr. župe.

Tridesetogodišnjica smrti dra. Lju- devita Gaja. Dne 20. t. mj. navršilo je 30 godina od dana smrti hrvatskog pre- poroditelja dra. Ljudevita Gaja, koji je uveo u hrvatsku knjigu današnji naš pravopis i inaće vrlo zaslužnim postao za hrvatski narod.

Povodom 30-godišnjice njegove smrti čitane su dne 19. t. mj. u crkvi sv. Ka-

tarine u Zagrebu svećane zaćudnice za velikog pokojnika, kojim su prisustvovala mnoge odlične osobe iz književnićkog kruga. Pjevaćki zbor hrvatskog svećulište pjevao je Zalobna misu.

Sliedećeg dana poklonise se gradjani hrvatskog svećulišta na središnjem groblju „Mirogaju“ mrtvim ostankam glas- vilog muž. Djaci odpjevaše nadgrobnu tužaljku, a slušatelj filozofije g. Jutriša izreče zanosan govor, kojim je očtao Ga- jevo djelovanje i njegovo doba. Položiv vijenac na pokojnikov grob pod arkadami uzliknuše „Slava Gaju!“ te ostavise sveto boravište tolikih unanih i odličnih muževa.

Uzoran učitelj. U zagrebaćkih li- stovih čitamo, da je tamo preminuo dne 26. o. mj. g. Ljudevit Tomšić, ravnajući učitelj gradske pućke škole u Krajićkoj ulici, član saborskog stenografskog ureda i urednik „Bršijana“, nakon dugotrajne teške bolesti u 59. godini života. — Po- kojni Ljudevit Tomšić rodio se g. 1844. u Vinici na medji Kranjske i Hrvatske, gdje mu je otac bio učitelj, a i pjesnik i pisac, pišući na slovenskom jeziku. Pućke škole svršio je pokojnik u Karlovcu, a gimna- ziju djelomice u Ljubljani i djelomice u Zagrebu, gdje je svršio i učiteljsku školu s izvrsnim uspjehom. Malo ne sav svoj život upotriebio je Ljudevit Tomšić na pisanje knjiga za luk i omladinu, pa je stekao sebi i nemalih zasuga kao uzgoja- telj njećne mladeži. U svoje doba izdavao je „Pućke Novine“, koje su bile veoma dobro uređivane, a i rado čitane. Uz to bijaše mnogo godina urednik „Bršijana“, lista za mladež, u koji je sam mnogo pisao, a i izvrsnoga i savjestno uređi- vao, tako te je u njemu školska mladež našla svagda zanimljive, zdravo, korisno i poućno štivo. Kao učitelj bio je pokoj- nik kod školske mladeži veoma objubljen, a kao čovjek obćenito štovan, doćim je svojim prijateljima i drugovima bio radi svojih vrline svagda ugodan drug.

Viećni pokoj blagoj duši toga uzor- noga rođoljuba i učitelja!

Novi profesor slavenskih jezika na svećulištu u Gracu. Dosadašnji pri- vatni docent na bećkom svećulištu i slo- venski književnik g. dr. Matija Murko imenovan bijaše redovitim profesorom slovenskih jezika na svećulištu u Gracu.

G. Murko rodio se je u sv. Vrbanu kod Ptujia god. 1861. Gimnazijalna nauke učio je u Ptujiu i Mariboru a god. 1886 bijaše promaknut na čast doktora filozofije „sub auspiciis imperatoris“. Od tada je napisao više znanstvenih radnja već- nom o slavenskih jezicih.

Kao đjak Miklošičev i pristasa nje- govih nazora, g. Murko nije osobiti prijatelj Hrvatom, što je pokazao — ako se nevaramo i u svojim književnim radajam.

IV. sastanak slavenskih novinara u Ljubljani. Odbor slovenskih noviuara u Ljubljani, kojemu su povjerene pripreve za predstojeći IV. sastanak slavenskih no- vinara, razposlija pozive novinarom, knji- ževnikom itd. za taj sastanak, koji će se obdržavati o duhovskih blagdanah u bielej Ljubljani. U tom pozivu priobćen je ta- koderaj raspored, koji sadržaje sliedeće toćke: Dne 17. maja u 8 sati na večer biti će komers u „Narodnom Domu“ u Ljubljani. Dne 18. maja u 7 sati u jutro na „Roćniku“ sv. misa i skupni zajuttrak. U 9 sati u jutro IV. sastanak slavenskih novinara u „Mjestnom Domu“. Poslije podne razgledanje Ljubljane i nje- zine okolice. U 7 sati na večer banket u velikoj dvorani „Narodnog Doma“.

Dne 19. maja u 8 sati u jutro izlet na Gorenjsko: Suna, Vintgar i Bled. U 3 sata po podne objed u jezerskom salonu hotela „Toplice“ na Bledu. U 7 1/2 sati na večer povratak u Ljubljano. Na večer sastanak u „Narodnom Domu“. Dne 20. maja u 5 1/2 u jutro izlet u Po- stojnu. U 9 sati u jutro posjet giaso- vite špije. U 2 sata po podne odlazak u Trst.

